

PORTEKİZLİLER YAHUDİLERDEN NE İSTİYOR?

1497 yılında Portekiz'i terk etmek zorunda kalan Yahudilerin Alfama'dan Evora'ya Lizbon'dan Transisco'ya kadar, birçok şehir ve kasabadaki izlerini Dora Niyego aktarıyor.

Haber ajansının aktardığı bilgiler şu şekilde;

“Bilindiği gibi 1492'daki İspanyol Engizisyonunda Hristiyanlığı kabul etmek istemeyen Yahudiler sınır dışı edildi. Kral II. John'un belli bir miktar para ödemeleri karşılığında binlerce İspanyol Yahudi'sine İltica Hakkı vermesi üzerine Yahudiler Portekiz'e ülkenin güneyindeki şehir ve kasabalara yerleşti. Ancak bundan 1497 yılında sonra İspanya'nın baskısıyla Portekiz'deki Yahudiler de din değiştirmeye zorlandı. Din değiştirmeyi kabul etmeyenler çocuklarını Portekiz'de bırakmaları şartıyla ülkeyi terk etmeye zorlandı. Yahudilerin direnmeleri sonucu ise 1536'daki Portekiz Engizisyonunda binlerce Yahudi katledildi.”

Orada bulunan Muhabirlerimizden gelen bazı bilgiler şöyle diyor;

“Portekiz denizcilik keşifleri (15. ve 16. yüzyıl) zamanında, Alfama'daki bu mahalle, birkaç Yahudi aileye aitti. Bu Yahudi mahallesi iç içe birçok daracık sokaktan oluşuyor. Mahallede tüm Yahudi yerleşimlerinde görülebileceği gibi bir de çeşme var. Biraz ilerleyince, köşe başındaki bir levhada Rua de Judiaria (Yahudi sokağı) yazısını ve engizisyonunda Yahudilerin kovulduğu sokağı görüyorsunuz. Sokağın yanından aşağıya inen daracık bir merdiven var. Baskın sırasında, Yahudiler o merdivenden kaçmaya çalışmış. O dönemden kalma eski duvarların üzerine kazılmış bazı Yahudi sembollerini hâlâ görebilmek mümkün. Evlerin kapılarının üstünde kadın eli şeklinde demir kilitler yer alıyor (Yahudi evlerin üzerinde hep bu kilitlere rastladık). Ayrıca, bazı kapıların üzerine asılı sucuk şeklinde nesneler gördük. Bu nesneye Portekizliler Çoriso (chorizo) dermiş. Çoriso domuzdan yapıp kapıların üstüne asılır ve o evlerin Hristiyan evi olduğunu göstermiş. Yahudiler, Engizisyon döneminde, kapılarının üstüne, tavuk veya sığır etinden yapılmış sahte çorisolar yapıp asmış. Böylece evlerinin Hristiyan evi zannedilmesini sağlamışlar. Yine o dönemde, Lizbon'un Baixa bölgesinde iki önemli Yahudi mahallesi yer alıyordu: Judiaria Grande ve Judiaria Pequena. Bu bölgelerdeki bütün sinagoglara sonradan el kondu.

Lizbon'un merkezindeki Rossio Meydanı, Ortaçağ'dan beri şehrin ana meydanlarından biriymiş. İsyan ve kutlamalar, boğa güreşleri ve infazlar bu meydanda gerçekleşmiş. Bugün ise, meydan Lizbonluların ve turistlerin tercih ettiği bir buluşma yerine dönüştü.

Rossio Meydanında beş yüzyıl önce, 2 ile 4 bin arası Yahudi yakılmış. Engizisyon mahkemesi de bu meydanda bulunuyordu. Anlatıldığına göre, Yahudiler bu meydandaki Sao Domingos Kilisesine kapatılmış, sonra da kilise ateşe verilmiş 15 Nisan 1506'da önyargı ve dini ayrımcılık nedeni ile burada katledilen binlerce Yahudi unutulmayacaktır.”